

**ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΠΑΠΟΥΛΙΔΟΥ-
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΑΤΣΗΣ**

Β' ΕΚΔΟΣΗ

**ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΦΕΚ
4254/15-9-21 ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΕΟ ΤΡΟΠΟ
ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΕΚ 3731/14-7-
22 ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΥΛΗ**

Copyright © 2021

EKDOSEIS ΓΡΗΓΟΡΗ®

Ιπποκράτους 43, 106 80 Αθήνα, τηλ. 210 3637016, fax: 210 3626646
[http: www.grigorisbooks.gr](http://www.grigorisbooks.gr) • e-mail: info@grigorisbooks.gr

ISBN 978-960-612-385-6

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή και μετάδοση, στο σύνολο ή εν μέρει, έστω και μίας σελίδας ή και περιληπτικά, κατά παράφραση ή διασκευή, του παρόντος βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικό, ηλεκτρονικό, τηλεοπτικό, φωτοτυπικό, ηχογραφήσεως κ.τ.λ.) χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη (Ν. 2121/93, άρθρο 51). Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για Δημόσιες Υπηρεσίες, Βιβλιοθήκες, Πανεπιστήμια, Οργανισμούς κ.τ.λ. (άρθρο 18). Οι παραβάτες διώκονται (άρθρο 13) και επιβάλλονται κατά τον νόμο κατάσχεση, αστικές και ποινικές κυρώσεις (άρθρα 64-66).

Στυλιανή Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης

**ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΠΑΠΟΥΛΙΔΟΥ-
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΑΤΣΗΣ**

Β' ΕΚΔΟΣΗ

**ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΦΕΚ
4254/15-9-21 ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΕΟ ΤΡΟΠΟ
ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΕΚ 3731/14-7-
22 ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΥΛΗ**

Διόρθωση-επιμέλεια: Στέλλα Μουταφίδου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	14
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	16
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	25
ΚΕΙΜΕΝΑ	29
ΚΕΙΜΕΝΟ XVI - Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΑ ΣΤΗΝ ΓΑΛΑΤΙΑ.	30
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	30
Μετάφραση	31
Λεξιλόγιο	31
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	34
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	37
Λατινικές φράσεις και ρητά	38
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	39
ΚΕΙΜΕΝΟ XVII - ΦΟΒΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ	40
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	40
Μετάφραση	41
Λεξιλόγιο	41
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	44
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	47
Λατινικές φράσεις και ρητά	48
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	48
ΚΕΙΜΕΝΟ XVIII - Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ	49
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	49
Μετάφραση	50
Λεξιλόγιο	50
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	53
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	57
Λατινικές φράσεις και ρητά	59

Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	59
ΚΕΙΜΕΝΟ XIX - Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ	60
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	60
Μετάφραση	61
Λεξιλόγιο	61
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	63
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	65
Λατινικές φράσεις και ρητά	67
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	67
ΚΕΙΜΕΝΟ XX - ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΥΡΤΙΝΕΣ Ή ΠΩΣ Ο ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΕΓΙΝΕ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ	68
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	68
Μετάφραση	69
Λεξιλόγιο	69
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	72
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	75
Λατινικές φράσεις και ρητά	77
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	77
ΚΕΙΜΕΝΟ XXI - ΠΩΣ ΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΤΟ ΠΙΣΑΥΡΟ	78
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	78
Μετάφραση	79
Λεξιλόγιο	79
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	82
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	85
Λατινικές φράσεις και ρητά	87
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	88
ΚΕΙΜΕΝΟ XXII - ΠΡΟΤΡΟΠΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	89
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	89
Μετάφραση	90
Λεξιλόγιο	90
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	92
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	95

Λατινικές φράσεις και ρητά	97
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	97
ΚΕΙΜΕΝΟ XXIII - ΕΝΑΣ ΥΠΕΡΟΧΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ	98
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	98
Μετάφραση	99
Λεξιλόγιο	99
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	102
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	106
Λατινικές φράσεις και ρητά	109
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	109
ΚΕΙΜΕΝΟ XXIV - ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΕΝΟΣ ΨΕΥΤΗ	110
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	110
Μετάφραση	111
Λεξιλόγιο	111
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	114
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	119
Λατινικές φράσεις και ρητά	121
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	121
ΚΕΙΜΕΝΟ XXV - ΠΩΣ ΕΝΑ ΣΥΚΟ ΣΤΑΘΗΚΕ ΑΦΟΡΜΗ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΙ Η ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ	122
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	122
Μετάφραση	123
Λεξιλόγιο	123
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	127
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	132
Λατινικές φράσεις και ρητά	133
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	133
ΚΕΙΜΕΝΟ XXVI - Ο ΠΛΙΝΙΟΣ ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ ΕΝΑ ΘΛΙΒΕΡΟ ΓΕΓΟΝΟΣ	135
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	135
Μετάφραση	136

Λεξιλόγιο	136
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	139
Μετατροπές -Μετασχηματισμοί	142
Λατινικές φράσεις και ρητά	143
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	143
ΚΕΙΜΕΝΟ XXVII - ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΩΡΙΜΑΖΕΙ ΟΠΩΣ ΟΙ ΚΑΡΠΟΙ	144
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	144
Μετάφραση	145
Λεξιλόγιο	145
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	148
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	153
Λατινικές φράσεις και ρητά	154
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	154
ΚΕΙΜΕΝΟ XXVIII - ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΕΝΟΣ ΔΡΑΠΕΤΗ ΔΟΥΛΟΥ	156
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	156
Μετάφραση	157
Λεξιλόγιο	157
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	161
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	165
Λατινικές φράσεις και ρητά	167
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	167
ΚΕΙΜΕΝΟ XXIX - Ο ΟΚΤΑΒΙΑΝΟΣ , Ο ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΡΑΚΙ	168
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	168
Μετάφραση	169
Λεξιλόγιο	169
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	173
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	178
Λατινικές φράσεις και ρητά	179
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	179
ΚΕΙΜΕΝΟ XXX - Ο ΛΙΚΙΝΟΣ ΜΟΥΡΗΝΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΗΘΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ	180

Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	180
Μετάφραση	181
Λεξιλόγιο	181
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	185
Μετατροπές -Μετασχηματισμοί	188
Λατινικές φράσεις και ρητά	190
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	190
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXI - Η ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΤΑ ΔΕ ΒΓΑΙΝΕΙ ΠΑΝΤΑ ΣΕ ΚΑΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	191
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	191
Μετάφραση	192
Λεξιλόγιο	192
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	196
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	201
Λατινικές φράσεις και ρητά	202
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	203
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXII - ΕΝΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	204
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	204
Μετάφραση	205
Λεξιλόγιο	205
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	209
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	212
Λατινικές φράσεις και ρητά	215
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	215
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXIII - ΚΑΙΡΟΣ ΓΙΑ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ	216
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	216
Μετάφραση	217
Λεξιλόγιο	217
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	220
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	224
Λατινικές φράσεις και ρητά	225
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	225

ΚΕΙΜΕΝΟ XXXIV - Ο ΣΚΙΠΙΩΝΑΣ Ο ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΗΣΤΑΡΧΟΙ	227
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	227
Μετάφραση	228
Λεξιλόγιο	228
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	232
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	237
Λατινικές φράσεις και ρητά	239
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	239
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXV - Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ	240
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	240
Μετάφραση	241
Λεξιλόγιο	241
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	244
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	248
Λατινικές φράσεις και ρητά	249
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	249
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXVI - ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ	250
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	250
Μετάφραση	251
Λεξιλόγιο	251
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	255
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	259
Λατινικές φράσεις και ρητά	261
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	261
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXVII - Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ	262
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	262
Μετάφραση	263
Λεξιλόγιο	263
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	267

Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	273
Λατινικές φράσεις και ρητά	274
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	274
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXVIII - Η ΜΟΙΡΑ ΤΗΣ ΚΑΙΚΙΛΙΑΣ	275
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	275
Μετάφραση	276
Λεξιλόγιο	276
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	279
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	283
Λατινικές φράσεις και ρητά	284
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	284
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXIX - ΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΟ ΙΔΑΝΙΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	285
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	285
Μετάφραση	286
Λεξιλόγιο	286
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	289
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	294
Λατινικές φράσεις και ρητά	296
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	296
ΚΕΙΜΕΝΟ XL - ΑΚΛΟΝΗΤΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΑΠΕΙΛΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΑΤΟΡΑ	297
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	297
Μετάφραση	298
Λεξιλόγιο	298
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	302
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	306
Λατινικές φράσεις και ρητά	307
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	307
ΚΕΙΜΕΝΟ XLI - ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΕ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΥΝ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΙΛΑΣ	308
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	308

Μετάφραση	309
Λεξιλόγιο	309
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	313
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	319
Λατινικές φράσεις και ρητά	320
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	320
ΚΕΙΜΕΝΟ ΧΛΙΙ - Ο ΚΙΚΕΡΩΝΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ	321
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	321
Μετάφραση	322
Λεξιλόγιο	322
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	325
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	330
Λατινικές φράσεις και ρητά	332
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	332
ΚΕΙΜΕΝΟ ΧΛΙΙΙ - Η ΟΡΓΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ	333
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	333
Μετάφραση	334
Λεξιλόγιο	334
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	338
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	343
Λατινικές φράσεις και ρητά	346
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	346
ΚΕΙΜΕΝΟ ΧΛΙΙV - Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΤΥΡΑΝΝΩΝ	347
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	347
Μετάφραση	348
Λεξιλόγιο	348
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	352
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	357
Λατινικές φράσεις και ρητά	359
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	359

ΚΕΙΜΕΝΟ XLV - ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΠΤΕΡΩΝΕΙ ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΤΩΝ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΩΝ	360
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	360
Μετάφραση	361
Λεξιλόγιο	361
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	365
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	371
Λατινικές φράσεις και ρητά	374
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	374
ΚΕΙΜΕΝΟ XLVI - ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΜΠΑΙΝΕΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ	375
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	375
Μετάφραση	376
Λεξιλόγιο	376
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	380
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	384
Λατινικές φράσεις και ρητά	386
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	386
ΚΕΙΜΕΝΟ XLVII - Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΑΡΕΣΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΑΣ	387
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	387
Μετάφραση	388
Λεξιλόγιο	388
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	391
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	396
Λατινικές φράσεις και ρητά	397
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	397
ΚΕΙΜΕΝΟ XLVIII - ΤΟ ΕΛΑΦΙ ΤΟΥ ΣΕΡΤΩΡΙΟΥ	399
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	399
Μετάφραση	400
Λεξιλόγιο	400
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	404

Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	409
Λατινικές φράσεις και ρητά	411
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	411
ΚΕΙΜΕΝΟ XLIX - Η ΠΟΡΚΙΑ ΚΑΙ Ο ΒΡΟΥΤΟΣ	412
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	412
Μετάφραση	413
Λεξιλόγιο	413
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	417
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	421
Λατινικές φράσεις και ρητά	423
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	423
ΚΕΙΜΕΝΟ L - Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΠΛΗΣΤΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	424
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	424
Μετάφραση	425
Λεξιλόγιο	425
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	428
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	431
Λατινικές φράσεις και ρητά	432
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	432
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΝΟΤΗΤΑ	433
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	453
ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	471
1° ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XXXVII & XLVIII	471
2° ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XXXI & XLIV	480
3° ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XX & XXIV	486
4° ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XVI & L	493
5° ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XXVII & XLII	501

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

1. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

1. Η λατινική γλώσσα ήταν διάλεκτος των Λατίνων.
2. Οι Ρωμαίοι την γλώσσα τους την ονόμαζαν «ρωμαϊκή».
3. Η ελληνική και η λατινική γλώσσα δεν έχουν ομοιότητες.
4. Η αρχέγονη λατινική γλώσσα δεν ήταν λιτή αλλά πολύπλοκη γλώσσα.
5. Η παραγωγή αξιόλογων λατινικών κειμένων έγινε μετά το 250 π.Χ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Σε ποια γλωσσική οικογένεια ανήκει η λατινική γλώσσα;
2. Πού οφείλονται οι ομοιότητες ανάμεσα στη λατινική και την ελληνική γλώσσα;
3. Τι γνωρίζετε για το λατινικό αλφάβητο;
4. Από πότε καλλιεργείται συστηματικά η λατινική γλώσσα;

2. Η ΓΕΝΕΣΗ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Ποιο έτος θεωρείται το γενέθλιο της ρωμαϊκής λογοτεχνίας και γιατί;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

1. Ο πρώτος που μετέφρασε την Οδύσσεια του Ομήρου στα Λατινικά ήταν:
Α. Ο Λίβιος Ανδρόνικος
Β. Ο Σενέκας

ΚΕΙΜΕΝΟ XXXV – Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Λούκιος Ανναίος Σενέκας ήταν πολιτικός, ρήτορας και στωικός φιλόσοφος του «αργυρού αιώνα». Ως Στωικός ακολουθούσε την φιλοσοφία ότι ο άνθρωπος είναι ιερός για τον άνθρωπο και γι' αυτό όταν κληθηκε να γίνει διδάσκαλος του τυράννου Νέρωνα δεν τα κατάφερε να αποδεχθεί τις απόψεις του και έφυγε. Λίγα χρόνια αργότερα μαθητής του έδωσε εντολή να αυτοκτονήσει κόβοντας τις φλεβές του καθώς κατηγορήθηκε ότι συμμετείχε σε αποτυχημένη απόπειρα συνωμοσίας κατά του Νέρωνα. Στον παρηγορητικό λόγο που ακολουθεί ο Σενέκας απευθύνεται από την εξορία στην μητέρα του Ελβία για να την παρηγορήσει και κυρίως στην φτώχεια και με παράθεση παραδειγμάτων αποδεικνύει ότι η φτώχεια ήταν πάντα σύντροφος των μεγάλων ανδρών.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Unum fuisse Homēro servum, tres Platōni, nullum Zenōni tradunt. vero eos miserētur, quod infeliciter vixerint. Menēnius Agrippa, qui inter patres ac plēbem publicae gratiae sequester fuit, aere collāto funerātus est. Atilius Rēgulus, cum Poenos in Africā funderet, ad sentum scripsit mercenarium suum discessisse et ab eo desertum esse rus; id senatui publice curāri placuit, quoniam Rēgulus aberat. Scipiōnis filiae ex aerario dotem accepērunt, quia nihil illis reliquerat pater. Aequum mehercule erat populum Rōmānum tribūtum Scipiōni conferre, cum a Carthagine semper tribūtum ipse exigeret. O felices viros puellārum, quibus populus Rōmānus loco soceri fuit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Αναφέρουν πως ο Όμηρος είχε ένα δούλο, ο Πλάτωνας τρεις, ο Ζήνωνας κανέναν. Κανείς, όμως, ας μην τους λυπηθεί, γιατί τάχα έζησαν στη δυστυχία. Ο Μενήνιος Αγρίππας, ο οποίος υπήρξε μεσολαβητής για την κοινή συμφιλίωση ανάμεσα στους πατρικίους και τους πληβείους, κηδεύτηκε με έρανο. Ο Ατίλιος Ρήγουλος, την εποχή που έτρεπε σε φυγή τους Καρχηδονίους στην Αφρική, έγραψε στη Σύγκλητο πως ο μισθωτός εργάτης του είχε φύγει και πως εγκατέλειψε τον αγρό (ή είχε εγκαταλειφθεί από αυτόν ο αγρός του). Η Σύγκλητος αποφάσισε να αναλάβει το κράτος τη φροντίδα του αγρού, επειδή ο Ρήγουλος απουσίαζε. Οι κόρες του Σκιπίωνα πήραν προίκα από το δημόσιο ταμείο, επειδή τίποτα δεν είχε αφήσει ο πατέρας τους σε εκείνες. Ήταν δίκαιο, μα τον Ηρακλή, να πληρώνει ο ρωμαϊκός λαός εισφορά στο Σκιπίωνα, αφού ο ίδιος εισέπραττε μόνιμα φόρο από την Καρχηδόνα. Ευτυχισμένοι οι άνδρες των κοριτσιών, για τους οποίους ο ρωμαϊκός λαός πήρε τη θέση του πεθερού!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ρήματα:

- Α' συζυγία
miseror, atus sum, ari (αποθετικό)= λυπάμαι
funero, avi, atum, are= κηδεύω
curo, avi, atum, are= φροντίζω.
- Β' συζυγία
placet, placuit, -----, placere + δοτική προσ.+ απαρέμφατο (απρόσωπο)= αποφασίζω.
- Γ' συζυγία
trado, tradidi, traditum, tradere= παραδίδω
vivo, vixi, victum, vivere= ζω
confero, contuli, collatum, conferre = συγκεντρώνω / πληρώνω
fundo, fudi, fustum, fudere= τρέπω σε φυγή
scribo, scripsi, scriptum, scribere= γράφω
discedo, discessi, discessum, discedere= φεύγω

desero, deserui, desertum, deserere= εγκαταλείπω

accipio*, accepi, acceptum, accipere= παίρνω

relinquo, reliqui, relictum, relinquere= αφήνω

exigo, exegi, exactum, exigere= εισπράττω.

• Δ' συζυγία

Δεν υπάρχει κανένα ρήμα αυτής της συζυγίας.

ΠΡΟΣΟΧΗ στο ρήμα:

absum, afui,-----, abesse= είμαι απών

- *afuturus*: Μετοχή Μέλλοντα
- *afuturus sim*: Υποτακτική Μέλλοντα

Υπάρχει το απρόσωπο ρήμα **aequum erat** (+απαρέμφατο)= είναι δίκαιο να...

Ουσιαστικά				
Α Κλίση	Β Κλίση	Γ Κλίση	Δ Κλίση	Ε Κλίση
Αρσενικά				
	Homerus -i	sequester -stris= μεσολαβητής	senatus -us= σύγκλητος	
	servus -i= δούλος	patres -um= οι πατρίκιοι		
	Poeni -orum= Καρχηδόνιοι	Plato -onis		
	mercenarius -ii (i)= μισθωτός εργάτης	Zeno -onis		
	socer -eri= πεθερός			
	locus -i= τόπος			
Θηλυκά				
gratia -ae= χάρη, συμφιλίωση		plebs -plebis= οι πληβείοι		
filia -ae= κόρη		dos -dotis= προίκα		
Ουδέτερα				
	aerarium -ii (i)= δημόσιο ταμείο	aes -aeris= μπρούντζος, χρήματα		
	tributum -i= φόρος, εισφορά	rus -ruris= αγρός		

ΠΡΟΣΟΧΗ στην κλίση των ονομάτων. **Plato** και **Zeno**.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
NOM.	Plato (Platon)
GEN.	Platonis
DAT.	Platoni
ACC.	Platona (Platonem)
VOC.	Plato (Platon)
ABL.	Platone

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Το ουσιαστικό **locus-i** σχηματίζει τον πληθυντικό αριθμό και κατά τα αρσενικά (*loci-orum*=χωρία βιβλίου) και κατά τα ουδέτερα (*loca-orum*=τόποι). Ανήκει, δηλαδή, στα ετερογενή.

2. Το ουσιαστικό **patres-um** απαντά μόνο στον πληθυντικό αριθμό με τη σημασία *οι πατρίκιοι*.

3. Το ουσιαστικό **plebs-plebis** απαντά μόνο στον ενικό αριθμό. Κλίνεται και κατά τη γ' (*plebs-plebis*) και κατά την ε' κλίση (*plebes-plebei*). Ανήκει, δηλαδή, στα ετερόκλιτα.

4. Το ουσιαστικό **dos-dotis** σχηματίζει τη γενική πληθυντικού με την κατάληξη *-ium* (*dotium*).

5. Το ουσιαστικό **aes-aeris** στον ενικό αριθμό σημαίνει *μπρούντζος, χρήματα*, ενώ στον πληθυντικό **aera** έχει τη σημασία *αντικείμενα*.

6. Το ουσιαστικό **rus-ruris** απαντά μόνο στον ενικό αριθμό. Στον πληθυντικό σχηματίζει μόνο την ονομαστική, την αιτιατική και την κλητική (**rura**).

7. Το ουσιαστικό **senatus-us** απαντά μόνο στον ενικό αριθμό.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Unum fuisse Homero servum, tres (ενν. servos fuisse) Platoni, nullum (ενν. servum fuisse) Zenoni tradunt: Κύρια πρόταση κρίσης.

tradunt: ρήμα, (**scriptores**) ενν. υποκείμενο, **fuisse:** αντικείμενο και ειδικό απαρέμφατο, (**servum, servos, servum**): ενν., υποκείμενα στο fuisse – συνδέονται με ασύνδετο σχήμα, **unum:** επιθετικός προσδιορισμός στο servum, **tres:** επιθετικός προσδιορισμός. στο ενν. servos, **nullum:** επιθετικός προσδιορισμός στο ενν. servum, **Homero, Platoni, Zenoni:** δοτικές προσωπικές κτητικές από το fuisse, συνδέονται με ασύνδετο σχήμα.

Nemo vero eos miseretur Κύρια πρόταση επιθυμίας.

miseretur: ρήμα, **nemo:** υποκείμενο, **eos:** αντικείμενο.

Quod infeliciter vixerint: Δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση.

vixerint: ρήμα, (**ei**): ενν. υποκείμενο, **infeliciter:** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο vixerint.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- **quod infeliciter vixerint:** Δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η αιτιολογία είναι υποκειμενική και, συγκεκριμένα με υποτακτική παρακειμένου, γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (miseretur). Δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν. Λειτουργεί ως επιρρ. προσδ. της αιτίας στο miseretur.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ

1. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ

ad senatum scripsit...ab eo desertum esse rus: ad senatum scripsit eum deseruisse rus.

2. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ
cum Poenos in Africa funderet: fundens.
quoniam Regulus aberat: Regulo absente.
cum a Carthagine semper tributum ipse exigeret: ipsum exigentem.

ΕΜΠΡΟΘΕΤΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

- **inter patres ac plebem:** μεταξύ (της κοινωνίας)
- **in Africa:** στάση σε τόπο
- **ad senatum:** κίνηση σε (κατεύθυνση)
- **ab eo:** ποιητικό αίτιο
- **ex aerario:** προέλευση
- **a Carthagine:** προέλευση.

ΛΑΤΙΝΙΚΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΡΗΤΑ

- **Viva voce**=δια ζώσης
- **Homo sapiens**= άνθρωπος σοφός.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Homerus: Όμηρος

Servus: σερβίτισιο, σέρβις

Tres: τρεις

Nemo (ne + homo): ουμανιστής, ουμανισμός

Miseretur: μιζέρια, μίζερος

Plebem: πληβείοι, πλήθος

Senatum: ένος(= παλαιός)

Curari: κούρα, κούραση

Dotem: δόση, δοτικός

Populum: ποπολάρος

Exigeret (ex + ago): άγω, αγώνας

Soceri: έκυρος (= πεθερός).

**ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΓΙΑ
ΚΑΘΕ ΕΝΟΤΗΤΑ**

ΜΑΘΗΜΑ XVI

1. Να κλιθούν οι συνεκφορές στον ενικό αριθμό: magna civitas, militaris res.
2. Να γραφούν οι τύποι των λέξεων που ζητούνται:
Miserunt (α' πληθ. οριστ.μελ. ΕΦ)
Fugiunt (γ' πληθ.οριστ.πρτ. ΕΦ)
Proici (γ' εν. οριστ.πρκ. ΕΦ)
Occiditur (απαρ. μελ.ΕΦ)
Comprehenditur (αντίστοιχος τύπος στην ΕΦ).
3. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική δηλώνοντας το ποιητικό αίτιο:
Disputatio consulis metum equitatus vincet.
Incolae magnam caedem pavidi audient.
Pater filiae osculum dat.
Dux omnes gentes bello superat.
4. Να βρείτε ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της Νέας Ελληνικής με λέξεις του κειμένου : πρίγκιπας, νούμερο, άρματα.
5. Να μετατρέψετε τα ρήματα των προτάσεων που ακολουθούν σε απαρέμφατα με ρήμα εξάρτησης: Ille narrat
Dux Arvernorum vivus in fuga comprehenditur
Reliqui ex fuga in civitates discedunt
Eo duces producuntur.

ΜΑΘΗΜΑ XVII

1. Να γραφτεί το α' πληθ . οριστικής ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα (στη φωνήπου βρίσκονται) των ρημάτων:
Discedo, remaneo, fingo, abdo, habeo.
2. Να γραφεί η γενική ενικού και πληθυντικού αρσενικού των αντωνυμικών επιθέτων του κειμένου.
3. Να βρείτε ποιες προτάσεις είναι συντακτικά ορθές:
Nonnulli timorem concipiunt, cum luna defecit
Nonnullos hostes timorem aductos terga vertereet fugere vidimus
Nonnullos milites timore adductos queri fatum suum vidimus
Nonnullis corpus infirmum ex annis sed ingenium propter sapientiam validum est.
4. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης α με τους σωστούς συντακτικούς , σύμφωνα με το κείμενο, όρους της στήλης:

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Gallorum	Α. υποκείμενο
2. pudore	Β. γενική υποκειμενική
3. esse	Γ. αφαιρετική τρόπου
4. timor	Δ. αφαιρετική αιτίας
	Ε. παράθεση
	Ζ. αντικείμενο

Handwriting practice lines consisting of multiple sets of horizontal dashed lines.

2ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

XXXI

Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce hostium his verbis proelio laccessitus est: “Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat”. Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, iniussu consulis in certamen ruit: et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit. Statim hostes fuga salutem petiverunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius opera hostes fugati erant, morte multavit.

XLIV

Haec est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla caritas, nulla fiducia benevolentiae stabilis esse potest: tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt; nullus locus amicitiae eis est. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: “Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram”.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να γίνει μετάφραση του πρώτου κειμένου.

Μονάδες 20

B.

1. Ερώτηση εισαγωγής:

A. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ ΛΑΘΟΥΣ

1. Η λατινική γλώσσα ήταν διάλεκτος των Λατίνων.
2. Οι Ρωμαίοι την γλώσσα τους την ονόμαζαν «ρωμαϊκή».
3. Η ελληνική και η λατινική γλώσσα δεν έχουν ομοιότητες.
4. Η αρχέγονη λατινική γλώσσα δεν ήταν λιτή αλλά πολύπλοκη γλώσσα.
5. Η παραγωγή αξιόλογων λατινικών κειμένων έγινε μετά το 250 π.Χ.

B.ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Να αναφέρετε συνοπτικά τα βασικά χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής λογοτεχνίας.
2. Ποια είναι τα φυσικά χαρακτηριστικά της λατινικής γλώσσας;

Μονάδες 10

2. Να βρείτε ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με την νέα ελληνική από τις λέξεις που σας δίνονται (και από τα δύο κείμενα): **antecello, cerno, pugno, verbum, peto, tyrannorum, suspecta, sollicita, referre, vita.**

Μονάδες 10

- 3.α. Να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται:

habeo: γ ενικό οριστικής παρακειμένου ΕΦ

puto: β πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα ΜΦ

metuo: απαρέμφατα όλων των χρόνων ΕΦ

dico: β ενικό υποτακτικής παρατατικού ΜΦ

fero : να κλιθεί η προστακτική ενεστώτα ΕΦ

nescio: γ πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού ΕΦ

cerno: γ ενικό υποτακτικής παρακειμένου ΜΦ

ruo: β πληθυντικό οριστικής μέλλοντα ΜΦ

peto: α πληθυντικό οριστική μέλλοντα ΜΦ

praesum : να κλιθεί η οριστική παρακειμένου.

Μονάδες 15

3.β. Να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος στον άλλο αριθμό: **genere, exercitui, eius, duce, hostium, miles, locus, certamen, simulatione, tempus.** **Μονάδες 15**

4.α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις (από το δεύτερο κείμενο):

haec, stabilis, a quo, ad tempus, infidos.

Μονάδες 15

4.β. Να γίνει μετατροπή της σύγκρισης με άλλο τρόπο (στο πρώτο κείμενο):

fortior hoste.

Μονάδες 5

4.γ. Να γίνει αντικατάσταση του υποθετικού λόγου στα άλλα είδη (στο δεύτερο κείμενο): **quodsi ceciderunt.....intellectum est.**

Μονάδες 5

4.δ. Να μετατραπούν οι μετοχές που δίνονται σε αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις (και από τα δύο κείμενα): **confisus(1ο), permotus(1ο), exultantem (2ο).**

Μονάδες 5

